

zaaknummer 2014 W 1237

17 maart 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven (onder andere) pastoor te [plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 1 augustus 2014. Op 29 september 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], vicaris-generaal van het bisdom Roermond.

Op 4 februari 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Weller voornoemd.

Namens het Bisdom is verschenen [vicaris-generaal] voornoemd en mr. [naam], hoofd juridische zaken van het Bisdom Roermond.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Aangeklaagde was destijds pastoor in [plaats], in de parochie van klager. Klager was de middelste in een gezin met drie zussen en een broer. Deze broer is evenals klager misdienaar geweest. De vader van klager was als slager/poelier in dienst bij een bedrijf maar slachtte ook aan huis voor de notabelen van het dorp die in hun vrije tijd jaagden.

Klager werd kort na de Eerste Communie 'uitverkoren' om misdienaar te worden, hetgeen door zijn zeer katholieke ouders op prijs werd gesteld want de pastoor werd op handen gedragen. Klager was 8 jaar oud toen hij als misdienaar na de mis bij aangeklaagde werd geroepen. Hij moest toen bij hem in de sacristie op schoot komen zitten met ontbloot bovenlijf. Kerk en sacristie werden tevoren afgesloten. Klager werd door aangeklaagde aan zijn hele lichaam betast terwijl hij vroeg of klager hier pijn had of daar, terwijl klager nergens pijn had. Vervolgens ging hij steeds verder. Klager moest ook zijn onderbroek uitdoen en dan

betastte aangeklaagde met zijn ene hand de genitaliën van klager terwijl hij met zijn andere hand het ontblote bovenlichaam van klager betastte. Het werd iedere keer meer. Klager moest ook het geslacht van aangeklaagde vastpakken en hem bevredigen. Aangeklaagde stond dan voor hem, en soms moest klager op zijn knieën om aangeklaagde af te trekken. Aangeklaagde stond klager ook na school op te wachten, dan moest hij mee aan het handje, via de kerk naar de sacristie. Hij werd ook weleens van school gehaald om zogenaamd te oefenen voor een bruiloft, maar dan moest hij aangeklaagde aftrekken. Aangeklaagde kwam klager soms ook uit de les halen en nam hem dan mee naar het werkhok, maar daar durfde aangeklaagde niet veel. Klager moest in de sacristie ook naakt voorover liggen over een grote tafel. Hij kan zich nog herinneren dat hij zag dat aangeklaagde zijn toog over zijn hoofd uitdeed. Aangeklaagde stond achter klager en betastte hem dan over zijn hele naakte lichaam. Klager voelde vervolgens dat hij nat werd en kort daarna met een washandje werd gewassen. Pas vele jaren later begreep hij dat hij onder het sperma van aangeklaagde zat. Klager heeft ook naakt over de knieën van aangeklaagde gelegen waarbij zijn billen werden gestreeld en aangeklaagde met zijn vinger zijn anus penetreerde, hetgeen veel pijn deed. Beide manieren, vis à vis en liggend op de tafel, gebeurden even vaak, met een frequentie van 2 tot 3 keer per week.

Klager ging allerlei omwegen zoeken om niet door klager gezien te worden als hij uit school kwam, maar omdat het een klein dorp was, lukte het aangeklaagde toch vaak om klager weer ergens op te wachten en dan mee te nemen en dan wist klager wat hem te wachten stond in de sacristie. Tegen het einde van het schooljaar is klager uit school een grote omweg gaan lopen om aangeklaagde niet meer tegen te hoeven komen. Zijn moeder vroeg toen waar klager zo laat vandaan kwam. Hij heeft toen aanvankelijk tegen zijn moeder verteld dat de pastoor vervelende dingen deed maar gaandeweg heeft hij huilend aan zijn moeder verteld dat de pastoor aan hem zat. Zijn moeder heeft hem wel getroost maar ook gezegd dat zijn vader het vooral niet te weten mocht komen. Klager vermoedt dat hij dan de pastoor had gegrepen en dat had zijn moeder niet gewild, want de kerk ging voor haar eigen kind. En daar bleef het bij. Er werd verder nooit meer over gesproken. Het misbruik heeft ongeveer twee jaar geduurd. Klager kon niets meer leren en moest naar een andere school, een BLO in [plaats].

2.2. Op deze BLO heeft klager nauwelijks enige opleiding gehad en moest hij met name de broeders op de boerderij helpen. Op 14, 15 jarige leeftijd besefte klager langzamerhand wat er met hem gebeurd was. Op zijn 16^e jaar kreeg hij een vriendinnetje maar hij durfde op seksueel gebied niets met haar. Hij is op zijn 16^e gaan werken in de bouw. Hij is gaan drinken en werd depressief. Klager heeft twee keer een suïcidepoging gedaan. Toen hij 18 jaar was, is hij in een [merk] garage gaan werken waar hij 20 jaar lang auto's heeft gepoetst. In 1985 heeft hij een zwaar verkeersongeluk gehad waarbij zijn knieën werden vernield. Hij werd diverse malen geopereerd. Aanvankelijk heeft hij toen halve dagen en later hele dagen gewerkt als taxichauffeur totdat hij door zijn knieën ging. Hij heeft toen kunstknieën gekregen, waarna hij is afgekeurd. In 1985 heeft klager een meisje leren kennen, met wie hij getrouwd is. In dit huwelijk werd klager geconfronteerd met een familie met allemaal geestelijken, waardoor alle nare herinneringen aan het misbruik terugkwamen. Dit huwelijk is door drank en problemen op seksueel gebied stukgelopen. In 1994 heeft klager zijn huidige vrouw leren kennen met wie hij gelukkig getrouwd is. Vanaf het begin heeft hij een goede vertrouwensband met haar gehad en haar ook in grote lijnen over het misbruik durven vertellen. Zij hoort klager geregeld 's nachts dromen en in zijn slaap praten over ' die pastoor'. Klager heeft in 2009, bijkomend uit een narcose na een operatie, in het ziekenhuis liggen vloeken en tieren over een pastoor en geroepen " jaag die pastoor de gang uit".

De broer van klager en zijn vader liggen begraven op het kerkhof tegenover de deur naar de sacristie waar klager misbruikt is. Klager heeft er veel moeite mee om naar het graf te gaan omdat hij steeds die deur weer ziet. Hij kan dit niet aan zijn zussen uitleggen omdat zij niet weten van het misbruik maar het geeft wel spanningen. Hij gaat alleen nog naar de jaardienst en als het donker is met zijn vrouw samen, zoveel mogelijk met de rug naar die deur.

Klager heeft ooit hulp gezocht bij de huisarts maar kwam er niet verder mee want zijn moeder moest meekomen maar dat deed ze niet. Daarna heeft hij het verder zonder hulp gedaan.

Klager heeft, nadat hij zijn verhaal voor deze procedure op papier had gezet, er gaandeweg met zijn moeder over gesproken en gezegd dat ze hem toen had laten vallen. Toen begon ze te huilen en zei dat dat klopte. Zij wist ook nog te vertellen dat een oud vrouwtje dat altijd in de kerk was en precies wist wat er gebeurde in de sacristie, haar heeft gewaarschuwd dat ze de pastoor in de gaten moest houden met haar kind.

Klager heeft als enige van het gezin geen opleiding genoten omdat hij destijds ten gevolge van het misbruik kennelijk onhandelbaar is geworden. Zijn broer en zussen hebben allemaal wel hun opleiding afgemaakt en aanzienlijk hogere inkomens dan hijzelf.

2.3. Klager beoogt met zijn klacht een oprechte en werkelijke erkenning te krijgen van hetgeen hem is aangedaan en door gegrondverklaring van zijn klacht mogelijk wat aan zelfrespect te hervinden en dit deel van zijn verleden af te sluiten. Daarnaast wenst hij financiële genoegdoening.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. [Vicararis-generaal} heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Deze is na zijn wijding in 1938 onder meer kapelaan geweest in [plaats] van 1956 tot 1961. Van 1961 tot ongeveer een jaar voor zijn overlijden in 1982 is hij pastoor geweest in [plaats]. Archiefonderzoek, navraag bij een nog levende personeelsfunctionaris uit de zestiger jaren van de vorige eeuw, en bij de huidige pastoor van de laatste standplaats van aangeklaagde heeft niets opgeleverd. Ook in politiedossiers was geen informatie over aangeklaagde te vinden.

Hij concludeert dat geen feitelijke gegevens aangereikt kunnen worden die het gestelde misbruik aannemelijk laten zijn. Nu evenwel inmiddels meerdere klaagschriften over aanklaagde zijn binnengekomen, moet van de aannemelijkheid van de klacht van klager worden uitgegaan. Zonder op het advies van de klachtencommissie te willen vooruitlopen, wordt op basis van de huidige inzichten oprechte excuses aangeboden voor het gedrag van aangeklaagde. Ook wordt klager de mogelijkheid geboden om over het misbruik in gesprek te gaan.

Ter zitting heeft [vicaris-generaal] nogmaals excuses aangeboden aan klager voor het gedrag van aangeklaagde.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijfenveertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

Klager is gedurende een periode van twee jaar met een frequentie van 2 tot 3 keer per week door aangeklaagde aan zijn gehele blote lichaam inclusief genitaliën betast, waarbij klager aangeklaagde moest aftrekken, of naakt voorover moest liggen voor aangeklaagde, waarbij deze klaarkwam op het lichaam van aangeklaagde. Aangeklaagde heeft ook met grote regelmaat met zijn vinger de anus van klager gepenetreerd.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de verklaring van de echtgenote van klager, dat zij omstreeks 1994 haar echtgenoot heeft leren kennen en toen in grote lijnen van hem heeft gehoord dat hij, toen hij misdienaar was, is misbruikt door de pastoor in [plaats], de verklaringen van de moeder van klager, waarin zij schrijft dat klager als kind haar verteld had dat de pastoor hem altijd op stond te wachten en dat hij bij hem op schoot moest zitten en aan zijn hele lijf werd bevoeld, en dat zij op het kerkhof door een oud vrouwtje werd aangesproken over waar de misdienaars bleven na de mis, dat die vrouw in de gaten had dat het daar binnen niet klopte. Zij heeft ook geschreven dat klager een erg rusteloos, nerveus en bang kind was.

Voorts door de verklaring van de neef van klager, - met wie klager overigens niet over de inhoud van de klacht heeft gesproken - bekend onder klachtnummer 2014W1333, die beschrijft dat hij ongeveer in dezelfde periode als misdienaar door aangeklaagde is misbruikt doordat deze diens lichaam en geslachtsdeel betastte en hem met de vinger anaal penetreerde terwijl hij zichzelf bevredigde. Tenslotte is er het steunbewijs onder klachtnummer 2013W1136 waar aangeklaagde ruim 10 jaar eerder als kapelaan in een andere parochie in een zwembad een jongetje tegemoet trad op een wijze waar geen ontkomen aan was, terwijl aangeklaagde slechts gekleed was in een klein zwembroekje en daarin een flink zichtbare erectie had.

Na de behandeling van de klacht ter zitting is door mr. [naam] en mr. Weller over en weer correspondentie gevoerd over de inhoud van het steunbewijs van de heer [naam]. Door de gerezen twijfel die is ontstaan over de betrouwbaarheid daarvan heeft de Klachtencommissie de verklaring van de heer [naam] als steunbewijs buiten beschouwing gelaten.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van het misbruik pas 8 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van Roermond de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 17 maart 2015 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, drs. A.A.M. Oostveen en W.A.M.C. Mol, leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.